

Handleiding opstellen kennissynthese vanuit Stichting PALZON

Stichting PALZON is een samenwerkingsverband van 7 academische Expertisecentra Palliatieve Zorg, Hogescholen die zich bezig houden met onderzoek naar palliatieve zorg en Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL). PALZON stelt zich ten doel hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de palliatieve zorg te stimuleren, samen te brengen en uit te voeren. Deze doelstelling wordt onder meer bereikt door het uitvoeren van kennissynthesen. In dit overzicht wordt toegelicht wat een kennissynthese is en hoe een kennissynthese namens de stichting PALZON wordt opgesteld.

Wat is een kennissynthese?

Een kennissynthese heeft als doelstelling:

1. inzicht te bieden in de wetenschappelijke kennis die over een bepaald onderwerp voorhanden is
2. vast te stellen welke relevante lacunes in wetenschappelijke kennis er zijn ten aanzien van dat onderwerp
3. aanbevelingen te doen voor onderzoek om deze lacunes op te heffen of te verkleinen.

Afhankelijk van het onderwerp kan een kennissynthese meer of minder nadrukkelijk worden gericht op de toepasbaarheid van de aangetroffen kennis in de praktijk van de zorg en op aanbevelingen voor onderzoek, praktijk of onderwijs om die toepasbaarheid te vergroten.

Bij een namens Stichting PALZON uit te voeren kennissynthese zijn minstens 2 bij PALZON aangesloten onderzoeksinstituten betrokken. Daar waar in een kennissynthese experts geraadpleegd worden, worden ook altijd vertegenwoordigers van bij PALZON aangesloten onderzoeksorganisaties uitgenodigd om deel te nemen. In beginsel zijn bij een kennissynthese ook altijd vertegenwoordigers van patiënten en/of naasten betrokken met een per project te specificeren participatiegraad. In de rapportage over de kennissynthese wordt vermeld welke rol experts en vertegenwoordigers hebben gehad.

Stappen in een kennissynthese

1. Afbakening van het onderwerp: op basis van de opdracht, een (quick)scan van wetenschappelijke literatuur aangevuld inbreng en indien mogelijk consensus van experts.
2. Inventarisatie en analyse van wetenschappelijke literatuur. Daarbij wordt in beginsel de methode van de systematic review toegepast, die door Cochrane netwerk wordt gedefinieerd als:

A systematic review attempts to identify, appraise and synthesize all the empirical evidence that meets pre-specified eligibility criteria to answer a specific research question.

Researchers conducting systematic reviews use explicit, systematic methods that are

*selected with a view aimed at minimizing bias, to produce more reliable findings to inform decision making.*¹

In de review kan, afhankelijk van het onderwerp en de doelstelling van de kennissynthese, zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek, met zowel een experimenteel als een observationeel karakter worden meegenomen. Het voor de review geselecteerde onderzoek wordt beoordeeld op kwaliteit op basis van een standaardmethode voor beoordeling van kwantitatief en/of kwalitatief onderzoek. De standaardmethode wordt gekozen door de verantwoordelijk onderzoekers. Indien vanwege het onderwerp en de doelstelling van een kennissynthese een ander type review wordt gekozen dient dat onderbouwd te worden en gelden de algemeen wetenschappelijk aanvaarde kwaliteitseisen voor het gekozen type review, zoals vermeld op de Cochrane website.

3. De eerste rapportage wordt voorgelegd aan experts en patiëntvertegenwoordigers, in semigestructureerde interviews of via een focusgroep. Doel van deze raadpleging is om na te gaan of de geïnventariseerde literatuur volledig is en passend bij het onderwerp zoals in stap 1 afgebakend; of de analyse en verslaglegging herkenbaar, compleet en begrijpelijk zijn; welke relevante lacunes in wetenschappelijk kennis er zijn rond het betreffende onderwerp; welke aanbevelingen er kunnen worden gedaan voor nieuw onderzoek. Als toepasbaarheid van de aangetroffen kennis in de praktijk van de zorg een aandachtspunt van de kennissynthese is, dan richt de raadpleging zich ook op de resultaten ten aanzien van die toepasbaarheid en op aanbevelingen voor onderzoek, praktijk of onderwijs om de toepasbaarheid te vergroten.
4. Het eindrapport over een kennissynthese wordt opgesteld na afronding van stappen 1, 2 en 3. Het eindrapport bevat:
 - een samenvatting
 - een inleiding, doelstelling en afbakening van het onderwerp
 - een beschrijving van de gehanteerde zoekstrategie, analysemethode en kwaliteitsbeoordeling
 - een gestructureerd overzicht van de resultaten (waar mogelijk in tabelvorm)
 - een reflectie op de resultaten en op de kwaliteit van de aangetroffen literatuur
 - conclusies over bestaande en ontbrekende kennis
 - aanbevelingen voor nieuw onderzoek
 - indien relevant: aanbevelingen voor onderwijs en praktijk
 - bijlagen

In de bijlage is een template voor het verslag opgenomen.

¹ Bron: <https://www.cochranelibrary.com/about/about-cochrane-reviews>

KENNISSYNTHESE

ONDERWERP

Onderzoekers:

Naam, affiliatie

Naam, affiliatie

Enz.

Plaats, datum afronding rapport

Samenvatting

Dankwoord

Inhoudsopgave

Inleiding

Doelstelling

Afbakening

Methode

Resultaten

Reflectie

Conclusie

Aanbevelingen

Referenties

Bijlagen